

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Hugo Verriestlaan (Blankenberge, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2020E362
Mei 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Bart Bot

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	6
2	INLEIDING	7
3	GEPLANDE WERKEN	8
4	AFWEGING	9
5	ADVIES.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	7
---	---

TABELLENLIJST

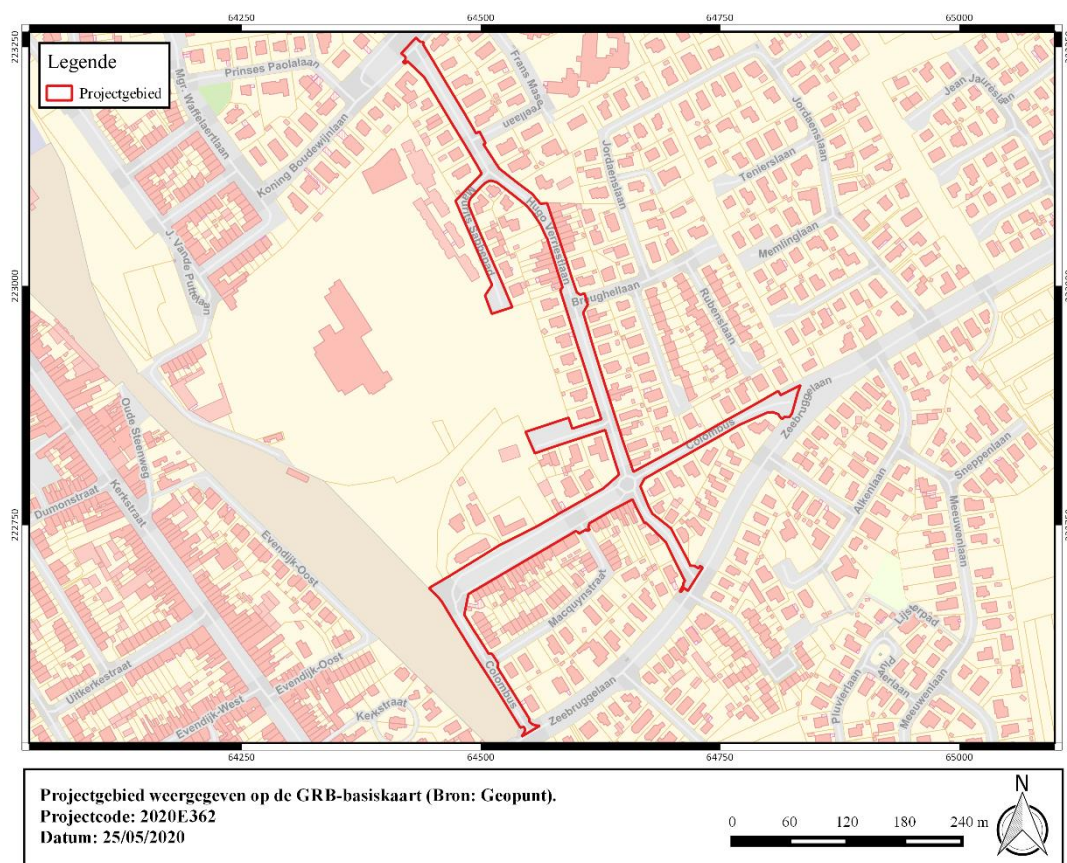
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

1 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Blankenberge
	Deelgemeente	Uitkerke
	Postcode	8370
	Adres	Hugo Verriestlaan – Columbus – M.Sabbepad 8370 Uitkerke
	Toponiem	Hugo Verriestlaan
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 64028$ $Y_{\min} = 222521$ $X_{\max} = 65099$ $Y_{\max} = 223266$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Blankenberge, Afdeling 3 (Uitkerke) Sectie A, openbaar domein Figuur 1	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Bart Bot (erkend archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

2 INLEIDING

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 2,39 ha; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan deels in een zone bestemd als woongebied, deels in een zone bestemd voor dagrecreatie. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Het plangebied is gelegen in Uitkerke, deelgemeente van Blankenberge, in de provincie West-Vlaanderen. Het plangebied valt samen met de (gedeeltelijke) wegnis en aangrenzende fietspaden, voetpaden en groenzones aan de Hugo Verriestlaan, Columbus, M. Sabbepad en L.Zielenspad te Blankenberge. Op heden is het plangebied quasi integraal verhard met uitzondering van een aantal kleine, niet-aaneengesloten groenstrookjes. Onder de bestaande wegnis is reeds riolering aanwezig. Deze riolering is verouderd en dient vervangen te worden.

3 GEPLANDE WERKEN

Rioleringswerken

De bestaande riolering ter hoogte van de voornoemde wegenis is verouderd en dient aldus vervangen te worden. In de plaats wordt een nieuwe gescheiden rioleringsstelsel voorzien. De nieuwe RWA heeft een diameter van 400 mm, de nieuwe DWA heeft een diameter van 250 mm. Voor de RWA dient een sleuf uitgegraven te worden van gemiddeld ca. 2 meter breed en 2,5 meter diep, voor de DWA dient een sleuf uitgegraven te worden van ca. 1,5 m breed en ca. 2 m diep. Op sommige plaatsen liggen de nieuwe rioleringen zo dicht bij elkaar dat een bredere sleuf zal worden uitgegraven om beide rioleringen in onder te brengen. Om een zekere buffer in te bouwen qua verstoringsdiepte en om de overzichtelijkheid te bewaren wordt binnen de archeologienota een uitgravingszone afgebakend waarbinnen een bodemingreep gerekend wordt van ca. 2,5 m-mv. Deze zone heeft een totale oppervlakte van ca. 5241 m². Het overgrote deel van de zone waar nieuwe riolering wordt voorzien valt niet samen met de bestaande riolering. Enkel ter hoogte van het west-oost georiënteerd verloop van de weg Columbus is te zien dat aanzienlijke stroken van de nieuwe riolering op de zelfde locatie gelegen zijn als de bestaande riolering. Er worden tevens nieuwe nutsleidingen voorzien. De sleuf die hiervoor wordt uitgegraven is echter minder breed en minder diep. De exacte locatie van de nieuwe nutsleidingen is nog niet gekend, ze zijn reeds indicatief ingetekend op de plannen in bijlage.

Wegeniswerken

Na de noodzakelijke rioleringswerken wordt het bestaande wegdek aangepakt over de volledige oppervlakte van het plangebied. De werken betreffen de aanleg van een nieuwe wegenis in KWS-verharding met aangrenzend fietspad in rode betonstraatstenen. Langs de wegenis worden verschillende parkeerstroken voorzien die gerealiseerd zullen worden in zwarte betonstraatstenen. De voetpaden worden aangelegd met terracottakleur betonstraatstenen. Op verschillende plaatsen worden bankjes, en stukken groenzone voorzien. Voor deze werken dient een algemene bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv en dit over het volledige plangebied van ca. 2,39 ha.

4 AFWEGING

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan onderstaande geconcludeerd worden:

- Het plangebied bevindt ter hoogte van een voormalige getijdengeul. De kans op bewaarde steenijdartefactensites is bijgevolg klein. Eventuele artefactenconcentraties zullen hoogstwaarschijnlijk reeds verspoeld zijn door de getijdenwerking.
- In de omgeving van het plangebied zijn een aantal sporen gekend uit de Romeinse periode.. De meeste Romeinse sites zijn te situeren in de directe omgeving van getijdengeulen. Er zijn tevens sporen aangetroffen voor Romeinse veenontginningen. Het is op basis van de gekende gegevens niet met zekerheid te zeggen of het plangebied zich gedurende deze periode ter hoogte van óf in de nabije omgeving van een geul situeert. Romeinse sporen binnen het plangebied kunnen geenszins uitgesloten worden. Ook sporen uit de ijzertijd behoren tot de mogelijkheden.
- Bij een opgraving door BAAC op ca. 450 meter ten oosten van het plangebied zijn bewoningssporen uit de vroege middeleeuwen gelokaliseerd. Uit het onderzoek bleek dat het gebied zich op een kreekrug bevond. Dergelijke kreekrugen waren door hun hogere en drogere ligging een aantrekkingspool voor schapenhoeders die een vlucht zochten bij vloed. Vermoedelijk is het plangebied tevens gedeeltelijk gelegen ter hoogte van een kreekrug, wat dus een verhoogde verwachting indiceert naar sporen uit de vroege middeleeuwen.
- Het centrale deel van het plangebied valt samen met het west-oost georiënteerd verloop van de Evendijk. De Evendijk is aangelegd tussen 1100 en 1134 als onderdeel van een preventief dijksysteem vanaf de Gentele te Uitkerke, richting Heist. Ook het noordelijk deel van het plangebied is vanaf de 12^e eeuw ingepolderd door middel van dwarsdijkjes op de Evendijk.
- Het zuidelijk deel van het plangebied valt samen met CAI-polygoon 71817, verwijzend naar de volmiddeleeuwse castrale motte van de heren van Uitkerke. Deze castrale motte evolueerde later tot een kasteel dat duidelijk zichtbaar is op de historisch-cartografische bronnen.

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

- **Archivalisch onderzoek:** Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Er is aan de hand van het historisch kaartmateriaal een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- **Landschappelijk bodemonderzoek:** Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. In het geval van “Blankenberge Hugo Verriestlaan” is een landschappelijk booronderzoek niet zinvol. Het plangebied is niet gunstig gelegen voor het aantreffen van een zogenaamde paleobodem.
- **Geofysisch onderzoek:** Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Een dergelijk onderzoek kan een aanwijzing geven over mogelijk aanwezige resten, maar biedt geen informatie over de aard van de resten, de bewaring of datering. Vanuit economisch oogpunt is het dan ook niet zinvol dergelijke methode in te zetten op dit projectgebied.

- **Veldkartering en metaaldetectie:** Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. Een methode als veldkartering geeft nooit met zekerheid uitsluitend over de aan- of afwezigheid, en vooral bewaring van een archeologische site. Bijgevolg kan veldkartering voor dit projectgebied geen meerwaarde bieden en is de potentiële kenniswinst via deze methode dan ook klein tot nihil.
- **Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek:** Een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele bewaarde artefactensites in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waarneming kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd en afgebakend worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten om de onderzoeksstrategie te optimaliseren of een opgraving in functie van een artefactensite. Deze sites dienen gezocht te worden op landschappelijke locaties waar de bewaringskansen m.b.t. een artefactenstrooiing gunstig zijn. Indien het landschappelijk booronderzoek aanwijst dat deze sites bewaard kunnen zijn, dient een verkennend en eventueel waarderend booronderzoek plaats te vinden. In het geval van “Blankenberge Hugo Verriestlaan” is dergelijk onderzoek niet aangewezen.
- **Proefsleuven en proefputten:** Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen. Ook deze onderzoeksmethode wordt voor het project niet weerhouden.

5 ADVIES

Gezien de ligging van het plangebied kunnen zogenaamde klassieke archeologische sporen (grondsporen) verwacht worden binnen het plangebied vanaf de ijzertijd/Romeinse periode. Het centrale deel van het plangebied valt samen met de Evendijk, het zuidelijk deel van het plangebied valt mogelijk samen met de walgracht van de castrale motte van de heren van Uitkerke. De werken bevinden zich ter hoogte van verharding (occasioneel groen) en soms ter hoogte van bestaande riolering. De geplande uitgravingen voor de aanleg van de riolering hebben een breedte van 1,5/2m en een maximale diepte van 2,5m. Waar de rioleringen vlakbij elkaar worden aangelegd zal een bredere uitgraving van ca. 4 à 5 meter breed voorzien worden waarin beide rioleringen ondergebracht worden. Gezien de archeologische verwachting naar klassieke sporen moet geconcludeerd worden dat de sleuven ruimtelijk te beperkt zijn om archeologisch onderzoek uit te voeren en dat verder onderzoek bijgevolg niet tot kennisvermeerdering zal leiden. Het rioleringstracé bevindt zich bovendien op sommige plaatsen ter hoogte van het huidige rioleringstracé of vlak ernaast. De kans dat er zich goed bewaarde stratigrafische sequenties binnen het plangebied bevinden is klein. Voor wat betreft de heraanleg van de wegenis, e.d.m. is de kans groot dat de werken het archeologische niveau niet zullen bedreigen gezien de reeds grote graad van verharding, (momenteel) ongekende nutsleidingen, e.d.m.. Rekening houdend met bovenstaande argumenten is het niet wenselijk verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

